

provinsje fryslân
provincie fryslân

Waterwaaier

Tips voor samen veilig varen

Inhoudsopgave

Toezicht op het water	3
Binnenvaartpolitiereglement	5
Geluidsseinen	6
Verkeers- en gedragsregels op het water	7
Tips voor de recreatievaart	9
Stuurboordwalverplichting	11
Snelle motorboten	12
Snelvaargebieden	13
'Handle' je PK's	14
Betekenis verkeersborden	15
Fuiken in vaarwegen	17
Binnenvaartwet	18
Bedieningstijden bruggen en sluizen	19
Internetadressen en telefoonnummers	21

Toezicht op het water

De provincie Fryslân beheert en onderhoudt ruim 650 kilometer vaarweg. Wat minder bekend is, is dat de provincie ook toezicht houdt op het water. Als vaarwegbeheerder is ze verantwoordelijk voor de veiligheid en doorstroming van het scheepvaartverkeer.

Scheepvaartmeesters

Bij de afdeling Nautische Zaken zijn tien toezichthouders werkzaam, scheepvaartmeesters genoemd. Zij varen zestien uur per dag en zeven dagen per week door Fryslân.

Scheepvaartmeesters hebben een breed takenpakket. Hun taken bestaan onder andere uit het begeleiden van grote transporten, het optreden bij calamiteiten en het controleren van documenten bij de beroepsvaart.

Daarnaast geven de scheepvaartmeesters ter plekke voorlichting aan watersporters en beroepsschippers over de regels die op het water gelden. Ze wijzen hen er ook op als het anders moet.

Scheepvaartmeesters hebben bovendien opsporingsbevoegdheid. Als dat nodig is, schrijven ze een bekeuring uit of maken ze een proces-verbaal op bij zwaardere overtredingen.

Samen op het water

Toezichthouders van de provincie Fryslân werken samen met politie Fryslân, de dienst Waterpolitie van het Korps Landelijke Politiediensten, Wetterskip Fryslân en de gemeenten aan de veiligheid op en rond het water.

Contact

De afdeling Nautische Zaken van de provincie Fryslân is gevestigd in Uitwellingerga. Hier kunt u ons vinden en bereiken.

Provincie Fryslân
Afdeling Nautische Zaken
Lytse Súdein 12
8624 TT Uitwellingerga

Telefoon: 058-2925888
E-mail: scheepvaart@fryslan.nl
nautischezaken@fryslan.nl

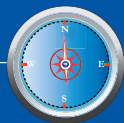
Binnenvaartpolitiereglement

Op de openbare wateren in Fryslân die voor de scheepvaart openstaan, is het Binnenvaartpolitiereglement (BPR) van kracht. Dat is te vinden via: **wetten.overheid.nl**. Het BPR staat ook in deel 1 van de Wateralmanak van de ANWB. Iedere schipper moet het BPR aan boord hebben, met uitzondering van een klein open schip.

De regels die specifiek voor Fryslân gelden staan in de Vaarwegenverordening Friesland:

www.fryslan.nl/vaarwegenverordening

In deze waterwaaier zetten we de regels nog eens kort voor u uiteen.

Geluidsseinen

■	Zeer korte stoot, tijdsduur ongeveer een kwart seconde
■	Korte stoot, tijdsduur ongeveer 1 seconde
■	Lange stoot, tijdsduur ongeveer 4 seconden
🔔	Sein met de scheepsklok

De tijdsruimte tussen twee opéénvolgende stoten bedraagt ongeveer 1 seconde.

Een reeks zeer korte stoten wordt gevormd door tenminste 6 stoten, elk durende ongeveer een kwart seconde, waarbij de tijdruimte tussen de opéénvolgende stoten ongeveer een kwart seconde bedraagt. (art. 1.01, onder C, 8°).

Een reeks klokslagen moet ongeveer 4 seconden duren. In plaats daarvan mogen ook reeksen slagen van metaal op metaal worden gegeven.

Een groot motorschip moet gelijktijdig met een geluidsein een geel helder rondom schijnend lichtsein tonen. (art. 4.01, lid 2).

Een klein schip moet ter voorkoming van aanvaring zonodig het attentiesein, het sein «Ik kan niet manoeuvreren» en het noodsein, vermeld in afdeling A van bijlage 6, geven en het mag zonodig een der overige algemene geluidsseinen, vermeld in afdeling A, en het mistsein, vermeld in afdeling G van bijlage 6, geven, maar mag niet de manoeuvreerseinen, vermeld in afdeling B, C, D en E van bijlage 6, geven (art. 4.02, lid 2 en lid 3).

A.	Algemene seinen	Artikel
■	Attentie	
■	Ik ga stuurboord uit	
■ ■	Ik ga bakboord uit	
■ ■ ■	Ik sla achteruit	
■ ■ ■ ■	Ik kan niet manoeuvreren	3.18 en 3.35
■■■■■■■ (Reeks)	Er dreigt gevaar voor aanvaring	
■■■■■	Verzoek om medische hulp	3.46, lid
■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ (Herhaalde stoten) of 🔔 🔔 🔔 🔔 🔔 🔔 (Reeks)	Noodsein	4.01, lid 4
■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	Blijf weg sein	4.04
■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	Verzoek tot het bedienen van een beweegbare brug of van een sluis	6.26, lid 7 6.28, lid 4

Verkeers- en gedragsregels op het water

Elk jaar komen veel toeristen naar Fryslân om te genieten van ons prachtige watersportgebied. Tijdens de seizoensdrukke op het water, is het noodzakelijk dat iedereen rekening met elkaar houdt. Net zoals in het verkeer op de weg, gelden er ook verkeersregels op het water.

- Verander niet plotseling van koers.
- Zorg dat u rondom goed zicht heeft en kijk regelmatig achterom.
- Voer tijdig de juiste navigatieverlichting.
- Anker niet bij bruggen, sluizen, werkschepen met uitstaande ankers en in het midden van een vaarwater.
- Voorkom laveren op drukke vaarroutes en houd het midden vrij voor grote schepen.
- Bewaar de rust in de natuur- en woongebieden.
- Beperk het overmatig geluid van radio en overige muziekinstallaties. Bezorg uw omgeving geen overlast.
- Zwemmen in de vaargeul, bij bruggen, sluizen en wachtplaatsen is niet toegestaan.
- Een vaarbewijs is verplicht voor het besturen van snelle motorboten. Dit zijn alle boten die sneller kunnen varen dan 20 km/u. De vaarbewijsplicht geldt ook voor niet-snelvarende boten die langer zijn dan 15 meter.
- Vaar alcoholvrij. De wettelijke grens op het water ligt op 0,5 promille. Er wordt gecontroleerd, de boetes zijn hoog!

Snelheid

Voor de meeste wateren in Fryslân geldt een maximum snelheid van 6 of 9 km/u. In havens en in de bebouwde kom geldt een maximum snelheid van 6 km/u. Alleen op het Van Harinxmakanaal, het Prinses Margrietkanaal en het Johan Frisokanaal geldt een maximum vaarsnelheid van 12,5 km/u.

Minimum leeftijd besturen boot

- Snelle motorboot: 18 jaar (vaarbewijs).
- Motorboot, groot schip en zeilboot langer dan 7 meter: 16 jaar.
- Open motorboot, die niet sneller kan dan 13 km/u en korter is dan 7 meter: 12 jaar.
- Zeilbootjes korter dan 7 meter en kleine roeiboortjes: geen minimum leeftijd.

Vaarbewijs

In onderstaand schema ziet u wanneer een vaarbewijs verplicht is.

		Lengte schip (alleen varend of duwend/slepend)					
		15	20	25	40		
Passagierschip, veerboot							
Veerpont > 12 passagiers of $v \geq 30$ km/u							
Sleepboot, duwboot, sleep-duwboot, niet zijnde een pleziervaartuig							
Pleziervaartuig $v \leq 20$ km/u							
$v > 20$ km/u							
Overige schepen $v \leq 20$ km/u							
$v > 20$ km/u							

Groot vaarbewijs

Beperkt Groot vaarbewijs

Klein Vaarbewijs

Nb: Deze tabel geeft de uitgangspunten van de vaarbewijsplicht weer. Specifieke vaarbevoegdheidsbewijzen die op basis van een vrijstellingsregeling worden afgegeven (bijv. zeilbewijs, pleziervaartbewijs of vrijstelling schippertype Amsterdamse rondvaartboot) zijn niet aan dit overzicht toegevoegd, deze worden in de Binnenvaartregeling geregeld.

Tips voor de recreatievaart

1. **Begin met een goede voorbereiding.** Zorg ervoor dat uw schip en bemanning klaar zijn voor de reis en dat u voldoende informatie hebt over de wateren die u gaat bevaren. Ga alleen varen als het zicht goed is!
2. **Zien en gezien worden.** Zorg ervoor dat u altijd goed zichtbaar bent én dat u zelf onbelemmerd om u heen kunt kijken. Kijk regelmatig achterom, zodat u oplopende schepen tijdig ziet. Verder moet u de geluidsseinen goed kunnen horen.
3. **Geef ze de ruimte, vaar langs de rechteroever.** Vaar zo veel als mogelijk langs de rechteroever en geef binnenvaartschepen de ruimte, vooral in de bochten!
4. **Vaar een duidelijke koers.** Laat andere schepen met uw koers duidelijk zien wat u van plan bent.
5. **Denk aan de dode hoek.** Een vrachtschip kan soms een grote dode hoek hebben, waardoor de schipper u niet goed kan zien. De dode hoek mag maximaal 350 meter groot zijn!
6. **Pas uw snelheid aan.** Zorg dat kleinere schepen en afgemeerde schepen geen hinder hebben van uw hek- en boeggolf.
7. **Draag een goedgekeurd en goed passend reddingsvest op zeil- en motorboot.** Mocht u onverwachts overboord vallen, dan houdt het reddingsvest u boven water. Bovendien bent u goed zichtbaar voor de reddingsdiensten.

Wie heeft voorrang?

- Kleine schepen (korter dan 20 meter) moeten voorrang verlenen aan grote schepen, passagiersschepen, veerponten en sleepboten.
- Een klein schip mag bij vertrek medewerking vragen van een ander klein schip.
- Schepen die een met boeien afgebakende geul of een hoofdgeul binnenvaren, moeten voorrang verlenen aan schepen die in dat hoofdvaarwater stuurboord varen.

Stuurboordwalverplichting: houd rechts

Houd op het vaarwater zoveel mogelijk stuurboordwal (rechts) aan. Op het **gehele Prinses Margrietkanaal** geldt een stuurboordwalverplichting. Dit is het drukst bevaren kanaal van Fryslân waar beroeps- en recreatievaart samenkomen. Op deze manier krijgen grote schepen alle ruimte en worden gevaarlijke situaties voorkomen.

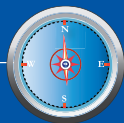

Snelle motorboten

Regels

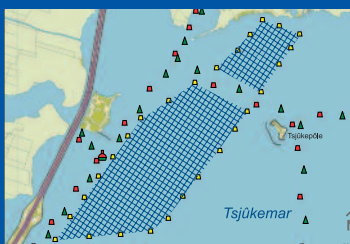
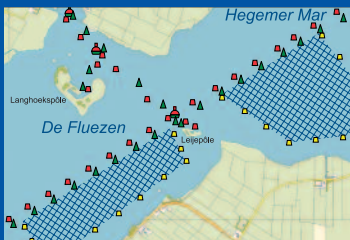
- Een snelle motorboot is elk klein (lengte minder dan 20 m) schip dat sneller kan varen dan 20 km/u (hieronder valt ook de waterscooter en jetski).
- Een bestuurder moet een registratiebewijs kunnen laten zien. Deze is in Nederland te verkrijgen bij de Rijksdienst voor het Wegverkeer of op de grotere postkantoren. Een registratiebewijs van een erkende instelling in Duitsland, België of het Verenigd Koninkrijk is ook geldig. Op de boot moet een registratieteken goed zichtbaar aan weerszijden zijn aangebracht.
- Een bestuurder van een snelle motorboot moet ten minste 18 jaar oud zijn.
- Op het IJsselmeer en de Waddenzee is snelvaren overdag gedurende het hele jaar toegestaan, vanaf 250 meter uit de kust.
- Met waterscooters en jetski's mag alleen overdag snelgevaren worden van 30 april tot en met 30 september in het snelvaargebied op de Hegemer Mar.
- Op snelle boten met open besturing moet een 'dodemansknop' aanwezig zijn, waarvan het bedieningskoord tijdens de vaart door de bestuurder ook daadwerkelijk wordt gedragen.
- Voor iedere opvarende moet binnen handbereik een reddingsvest aan boord zijn.
- Aan boord moet een deugdelijke brandblusser aanwezig zijn.
- De snelle motorboot dient voorzien te zijn van een goed functionerende, doeltreffende en geluiddempende uitlaat.

Snelvaargebieden

Wilt u snelvaren (sneller dan 20 km/u) of waterskiën? Dat mag, maar uitsluitend op de daarvoor aangegeven gebieden, die ter plaatse met gele boeien zijn afgebakend. De snelvaargebieden zijn op de Snitser Mar, de Hegemer Mar, de Fluezen, de Sleattemer Mar en de Tsjûkemar. In deze snelvaargebieden is het verboden te ankeren en te zwemmen. Van 30 april t/m 30 september mag alleen overdag in de snelvaargebieden snel worden gevaren.

Meer informatie over snelvaren vindt u op
www.fryslan.nl/snelvaren.

‘Handle’ je PK’s

Vele watersporters genieten in de zomer van het varen op de Friese wateren. Van de natuur, de rust en de ruimte. Maar soms wordt die rust verstoord. Een veelgehoorde klacht is de overlast die jongeren veroorzaken met snelvaren. Bijvoorbeeld door het creëren van hoge golven, geluidsoverlast en gevaarlijk vaargedrag. Jongeren zijn niet altijd goed bekend met de regels op het water en zich niet goed bewust van de gevaren van snelvaren.

Controle

Daarom wil de provincie Fryslân, samen met de politie Fryslân, Wetterskip Fryslân, KLPD en gemeentes, jongeren én hun ouders bewust maken van de gevaren van snelvaren. Ook scherpen zij vanaf 2012 de controles op snelvaren aan. Hieronder staat de belangrijkste informatie op een rijtje.

Belangrijkste regels

- De minimum leeftijd voor het besturen van een kleine open motorboot is 12 jaar.
- De boot kan niet sneller varen dan 13 km/u.
- De boot mag maximaal 7 meter lang zijn.

Wie is aansprakelijk?

Leeftijd schadeveroorzaker	Aansprakelijkheid
13 jaar of jonger	Ouders zijn risico-aansprakelijk
14 en 15 jaar	Ouders zijn schuld-aansprakelijk. Schadeveroorzaker is ook deels aansprakelijk.
16 jaar of ouder	Eigen aansprakelijkheid van de schadeveroorzaker, behalve wanneer de ouders hiervan afweten.

www.fryslan.nl/handlejepks

Betekenis verkeersborden

Borden met verkeerstekens langs de vaarweg geven aan wat wel en niet mag. Hieronder staan de belangrijkste borden op een rijtje.

In-, uit- of doorvaren verboden

Ontmoeten en voorbijlopen verboden

Verboden ligplaats te nemen (ankeren en meren) aan de zijde van de vaarweg waar het bord is geplaatst

Verboden hinderlijke waterbeweging te veroorzaken

Verboden voor zeilschepen

Verplichting de stuurboordszijde van het vaarwater te houden

Verplichting vóór het bord stil te houden onder bepaalde omstandigheden

Verplichting bijzonder op te letten

Marifoonkanaal voor nautische informatie, bijvoorbeeld: kanaal 18.

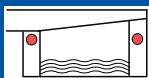
Kleine schepen toegestaan

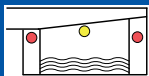

Beweegbare bruggen

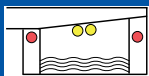
Bruggen in bedrijf

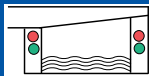
Doorvaart verboden

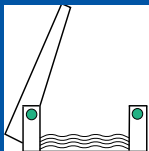
Doorvaart gesloten brug toegestaan, tegenliggende vaart mogelijk.

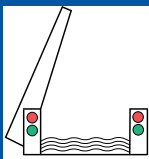
Doorvaart gesloten brug toegestaan.
Voor tegenliggende vaart verboden

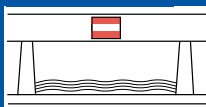
Doorvaart verboden, wordt aanstonds toegestaan

Doorvaart toegestaan

Doorvaart verboden, tenzij de doorvaartopening zo dicht is genaderd, dat stilhouden redelijkerwijs niet meer mogelijk is.

Verboden doorvaartopening

Fuiken in vaarwegen

Op de binnenwateren van de provincie Fryslân zijn beroepsvissers werkzaam. De wateren waarin gevestigd mag worden, zijn verdeeld over 17 beroepsvissers. Dat betekent dat u als watersporter op verschillende vaarroutes fuikopstellingen (visnetten) kunt tegenkomen.

Blijf uit de buurt

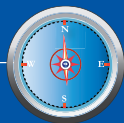
Wij adviseren u om uit de buurt te blijven van de fuiken. Dan kan er geen schade ontstaan aan de fuiken en aan uw eigen vaartuig.

Fuiken passeren

De fuikopstellingen kenmerken zich door stokken vanaf de oever, richting het midden van het vaarwater. U passeert deze fuiken in het breedste gedeelte van het vaarwater. Meestal wordt dit aangegeven met een bord. Dit bord heeft de vorm van een ruit en is rood/wit van kleur. Passeer de fuiken altijd aan de witte kant van het bord. Het is verboden het bord aan de rode zijde te passeren.

Fuiken in meren

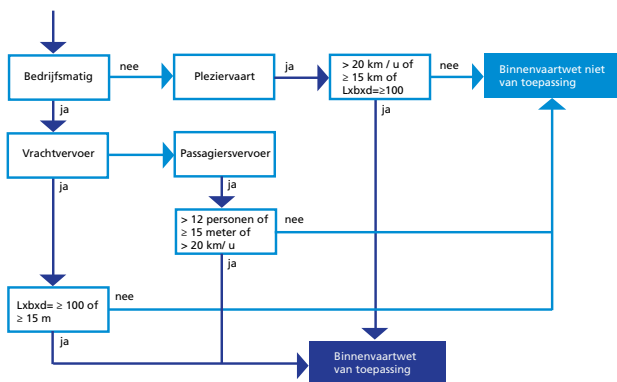
Op de meren herkent u de fuikopstellingen aan de stokken met een vlaggetje eraan. Ook worden ze gemarkeerd met borden of jerrycans. Op sommige locaties worden de contouren van de fuiken zelfs met led-verlichting aangegeven. Op deze wijze doen vissers er alles aan om hun fuiken te beschermen.

Binnenvaartwet

Wanneer is de Binnenvaartwet van toepassing?

Bedieningstijden bruggen en sluizen

Van 31 maart tot 1 november zijn de bedieningstijden van bruggen en sluizen in Fryslân dagelijks:

09.00 - 12.00 uur

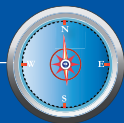
13.00 - 16.15 uur

17.15 - 19.00 uur*

** juni, juli, augustus tot 20.00 uur*

Van 1 november tot 1 april van maandag t/m zaterdag: op afroep tussen 9.00 en 17.00 uur. Afroepnummer: **058-292 5888**.

Kijk voor een volledig overzicht van de bedieningstijden op www.fryslan.nl/bedieningstijden.

Wat te doen bij brug of sluis?

- Vaar zo ver mogelijk in de richting van de brug of sluis.
- Als het druk is op de weg, worden de boten verzameld en moet u even wachten.
- Sluit achteraan bij wachtende boten voor bruggen en sluisen en wacht uw beurt af.
- Wanneer de lichten groen en rood geven, kunt u in de richting van de brug varen. Dit is het teken dat de brug spoedig open gaat.
- Vaar bij een geopende brug vlot door.
- Strijk bij drukke bruggen zo mogelijk de zeilen en mast.
- Volg de aanwijzingen van de brug- en sluiswachters op.
- In juli en augustus helpen stewards bij de Prinses Margriet-sluis in Lemmer en de Johan Frisosluis in Stavoren met het aan- en afmeren.
- Is bij een wachtplaats het bord B.5 geplaatst, dan bent u verplicht voor dit bord te wachten. Ook als u niet wilt doorvaren, houdt u de doorvaart vrij.

Bruggen op afstand bediend

Niet op elke brug zit een brugwachter. Een brugwachter bedient soms verschillende bruggen, ook op afstand. Dit doet hij met behulp van camera's. Wordt een brug op afstand bediend, zorg dan dat u uw schip binnen het bereik van de camera's afmeert. Zo kan de brugwachter zien of er schepen zijn die de brug willen passeren.

Internetadressen en telefoonnummers

Handige internetadressen

ANWB Wateralmanak deel I en II	www.anwb.nl
Binnenvaartpolitiereglement:	wetten.overheid.nl
Bedieningstijden bruggen en sluizen	www.fryslan.nl/bedieningstijden
Het Friese Merenproject	www.friesemeren.nl
Knooppuntenboekjes	www.varendoejesamen.nl
Politie Fryslân	www.politie.nl/friesland
Provincie Fryslân	www.fryslan.nl
Snelvaargebieden en regels	www.fryslan.nl/snelvaren
Stremmingen op het water	www.fryslan.nl/scheepvaartberichten
Vaargelijk.nl	www.vaargelijk.nl
Vaarwegenverordening Friesland	www.fryslan.nl/vaarwegenverordening
Watersporttips	www.beleeffriesland.nl/watersport
Watersportbrochure	www.fryslan.nl/watersport

Belangrijke telefoonnummers

Algemeen alarmnummer	112
Meldkamer Driebergen (KLPD Waterpolitie)	0343 - 535 355
Politie Fryslân	0900 - 8844
Provincie Fryslân (bedieningstijden)	058 - 292 5888
Provincie Fryslân (publieksvragen)	058 - 292 5524
VVV informatienummer	0900 - 202 40 60
Weertelefoon voor watersporters	0900 - 9337 (€ 0,70 pm)

Colofon

Uitgave

Provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
e-mail: provincie@fryslan.nl

Foto's

Hans Noppert
Tjitse Zijlstra, provincie Fryslân

Vormgeving

Tjitse Zijlstra, provincie Fryslân

